

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se
retrimit.
Inserate
se primesc în Administrațiune
în Brașov și la următoarele
școli de abilitare:
în Viena la M. Dukas Nachf.,
Nur. Angenfeld & Emerie Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
în Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și in-
voială. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXX.

„GAZETA” iese în fiecare zi
Abonamentul pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
— în de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
— în de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumă la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul întâi Nr. 30. stagiă
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esam-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 43.

Brașov, Sâmbătă 24 Februarie (9 Martie)

1907.

„Nu-i permis ca libertatea să se ucidă prin libertate“.

(g) Este lucru caracteristic, că dela venirea la putere a partidului independist, care se gera în tot timpul cât a stat în opoziție, de adevăratul depozitar al ideilor din 48, reacțiunea își ridică atât în sânul partidului independist, cât și în țară, între aderenții acestui partid, tot mai îndrăsnit capul. Acești propovăduitori ai ideilor din 48 voiesc să reglementeze presa, să restringă întrunirile, dreptul de adunări, ba chiar și libera migrare, vreau să facă *tabula rasa* cu libertatea școlilor nemaghiare, c'un cuvânt vreau „adeverată libertate maghiară”, adică libertate în care ei să poată face ce vor vrea, iar alții nu mai ceea ce le vor permite d-lor.

În zilele aceste se desbătu în dietă o petițiune compusă în acest spirit reacționar venită dintre bieții noștri soți de suferință, dintre Slovaci, dar firește nu dela ei, ci dela stăpânii și controlorii lor în ale „patriotismului”. De dorințele expuse în aceasta petițiune s'au rusinat și co ducătorii partidelor coalitate. Ministrul de interne Andrassy avu ocaziune a juca rolul bărbatului de stat luminat, drept și liberal și nici că a lăsat ocaziunea nefolosită. Ministrul zise cu privire la ceruta restrângere a mișcării socialiste, că nu se poate opri muncitorul de a se înțelege cu soțul său în privința stabilirii prețului muncii sale, precum nu pot fi opriti nici stăpânii a se înțelege despre plata ce vor să o dea muncitorilor, dar de aceea se va îngriji el — și aceasta este esența enunțațiunii — ca nimeni dintre muncitori să nu fie împedat în libertatea sa de a lucra sau de-a nu lucra pentru un anumit preț, fiindcă — zise d-l ministru — nu se poate permite ca libertatea să se omoare prin libertate.

Noi credem, că pe d-l ministru l'au priceput foarte bine atât partizanii săi, cari l'au aplaudat, cât și socialiștii, cari prin foile lor nu-l aplaudă de loc. Ambii au priceput prea bine, cunoscând pe ministru, aplecările sale și spiritul guvernelor ungurești, că ministrul prin sentința citată vrea să zică, că va afla el apărând libertatea individului ocaziuni și mijloace constituționale destule, de a tăia coarnezle socialismului. De aceea au aplaudat cei duntăi, iar cești din urmă strâng pumnul în buzunar și afară de buzunar.

Noi din partea noastră la pompoasa frază a d-lui ministru și la adevărul din ea avem să observăm numai că așa ar trebui să fie, cum zice d-l ministru, dar nu este așa.

Oare la noi nu cu libertatea, — nici măcar de bunul simț limitată — să omoară libertatea celorlalți? Oare nu aceasta libertate împiedecă pe unii să-și aleagă liber deputat? Oare nu aceasta libertate declară în dietă, că nu va esecuta anumite legi sancționate? nu ea face majorități din minorități? și nu aceasta libertate este care oprește pe cetățenii nemaghiari de a-și ridica din banii proprii

institute de învățământ, și așa mai departe?

Frasele rămân frase, ori cât de frumoase ar fi și ori cât de mare adevăr ar conține ele, dacă lipsește *bona fides* în inima oamenilor cari conduc destinele unei țări.

Guvernării noastre, ca fiii unei națiuni mai din vechime numită de „fiscărăși”, nici odată n'au fost săraci și nici azi nu sunt săraci, ci mai bogați decât ori când în frase pompoase, dar, durere, faptele nici odată n'au consumat cu vorbele lor.

Cei ce au trăit pe timpul absolutismului își vor aduce bine aminte cum se căiau patrioții de pe atunci de neînțelegerile trecutului, cari au cauzat desastrul din 49; cum acuzau camarilla înaintea Europei, că numai aceea ațită naționalitățile contra Maghiarilor; cum promiteau a se înțelege cu ele și a îndrepta toate relele trecutului prin echitate și bunăvoință, „numai să scăpăm odată cu toții de sub varga de fer a absolutismului!” Și unde stăm azi cu înțelegerea, cu echitatea, cu dreptatea, cu libertatea?

Cu frasele s'a sfârșit. Fapte, fapte de dreptate și de înțelepciunea adevăratului bărbat de stat, care vede mai departe înainte în viitor, decât până unde ajung aplecările, aversunile și patimele sale mici omenești, așteptăm azi și vor pretinde milioanele popoarelor mâne cu glasul tunetului!

Cu privire la limba de regiment se lățise știrea, că monarhul ar fi conces ministrului-președinte Wekerle *introducerea limbii de regiment maghiare* în regimentele ungurești, dar că concesiunea aceasta nu se va publica decât numai după nouele alegeri pentru parlamentul austriac, ca să nu i-se facă greutate guvernului austriac. »Correspondența națională germană», inspirată de miniștri germani din cabinetul Berk, scrie cu privire la știrea aceasta, că nu se poate admite, ca conducerea supremă a armatei să-și fi schimbat părerea în chestiunea amintită și că miniștrii germani din cabinet nu ar putea să consimtă nici-odată de a se face acea concesiune cu privire la limba de regiment. Ei ar combate energetic o astfel de pornire și ar trage consecințele eventual d'n ea, cerând ca să înceteze armata de a mai fi comună și refuzând de a mai da un ban măcar din buzunarul austriac pentru o armată schimbată în sensul postulatelor maghiare.

Alegerea dela Lugoj, scrie »Drapelul», va fi de sigur nimicită, așa zic ziarele șoviniste. Se pare, că s'a început cu cortesiunea »oficială» în favorul candidatului guvernamental, căci deunăzi a fost la Făget directorul silvanal din Lugoj și a citat la sine pe toți gornicii din comunele aparținătoare cercului electoral al Lugojului. Cât de siguri sunt șovinistii de nimicirea mandatului se vede și de acolo că au ținut Luni adunare în Lugoj, unde s'au înțeles asupra persoanei candidatului.

Tratatele de comerț ale Austro-Ungariei. Din Viena se anunță, că propunerile conferinței de vamă și de comerț cu privire la instrucțiunile delegaților pentru negocierile cu România și Bulgaria au fost aprobate de către guvernele Austriei și Ungariei, însă în vederea actualelor delibărări pentru compromisul austro-ungar, negocierile nu vor fi reuate mai înainte de Paștil.

Camera română a votat Mercuri cu mare majoritate proiectul de lege alcătuit de d-l Ion N. Lahovary, ministrul domeniilor, pentru avantagiarea obștiilor săfășii la licitațiile pentru arendarea moștilor statului.

În jurul proiectului Apponyi.

Toate ziarele din Budapesta se ocupă cu atitudinea deputaților naționaliști și a episcopatului român în fața proiectului de lege al ministrului Apponyi.

»Budapesti Hirlop» ce ne sosește înregistrează svonul, că deputații naționaliști vor obstrua proiectul, base vor folosi chiar și de mijloacele obstrucțiunii tehnice. Vorbind despre deputațiunea bisericei gr. or. române, compusă din metropolitul I. Mețianu și episcopii N. Popea și I. Fapp, care a solicitat audiența ministrului Apponyi același ziar scrie următoarele: »Metropolitul Mețianu a declarat, că dacă deputațiunea nu va primi remediile cerute, ei vor protesta contra proiectului și la *locul competent*. Aceasta înseamnă atât, că Românii se pregătesc din tot adinsul a se adresa Maj. Sale cu plângerile lor nedrepte, pentru-ca să denunțe nizuințele națiunii maghiare la treptele tronului. Nu e primul și desigur nici ultimul caz, că Românii se pun în modul acesta față'n față cu voința națiunii maghiare».

Foiaia litografiată »Keleti Értelők» e informată că corpul episcopal românesc se nizuiește a se pune pe un punct de vedere mai moderat față de reprezentanții guvernului. Apoi continuă: »Un politician naționalist s'a exprimat, că deputații naționaliști se află față cu proiectul de lege privitor la regularea lefurilor *învățătorilor de stat* în cea mai dificilă situațiune. Ei nu voesc să ațate contra lor mânia opiniei publice prin aceea, că regularea salariilor urgentată de atâți ani să fie împiedecată chiar din partea lor. De altă parte ei trebuie să țină cont de faptul, că regularea salariilor va avea asupra preoților și învățătorilor bisericei gr. or. române drept urmare un efect atât de desastroos, încât peste puțin timp va trebui să urmeze o situație absolut insuportabilă. Din această cauză deputații naționaliști ar renunța la o acțiune agresivă, dacă clerului superior român i-ar succede să convingă pe ministrul-președinte, respective pe ministrul de culte, să ușureze unele dispozițiuni ale proiectelor, pentru-ca biserica română să aibă timp, să se acomodeze noii situațiuni».

La alt loc al aceluiași număr »Budapesti Hirlop» face apel către învățătorimea maghiară, în interesul instrucțiunii populare naționale să lase la o parte toate veleitățile și să se unească într'o singură tabără. »Episcopii români — scrie »B. H.» — s'au ridicat acum și atacă cu aceleași arme proiectul lui Apponyi, cu cari au combătut legea din 1893 privitoare la întregirea lefurilor învățătorilor. Atacurile lor de acum sunt însă cu mult mai violente și mai pasionate, fiindcă în proiectul lui Apponyi ies ia iveală în mod cu mult mai impozant, decât în legea de la 1893, postulatele națiunii. *Învățătorimea maghiară trebuie prin urmare să pună la o parte toate micile lor plângeri, ea trebuie să se unească într'o singură tabără și în interesul instrucțiunii populare naționale trebuie să acopere chiar și ranele mai dureroase».*

Memorandul episcopatului român gr. or. a fost prezentat ieri, Joi, guvernului. Despre cuprinsul acestui memorandum »Az Ujság» află următoarele:

Memorandul declară că proiectul de lege vatămă greu autonomia și drepturile bisericei române gr. or. în interesul de cultură și bisericești ale Românilor. Urcarea salariilor învățătorilor încarcă sarcini extraordinar de mari pe spinarea credincioșilor. Dacă însă Românii nu vor putea aduce

jerfele cele mari ce se pretind de la ei atunci sunt amenințați pe terenul învățământului și al educațiunii a-și pierde drepturile lor păsite cu multă grijă. Reforma și de aceea este periculoasă, fiindcă în privința materială pune pe învățători mai pe sus de preoții, (1?) a căror competență ar fi mai mică ca ale învățătorilor. Această nedreptate față cu preoții, știrbește vaza lor și în rezultatele ei finale ar constrânge biserica să ridice și salariile preoțești. Archierei români se nizuiesc să susțină înțelegerea între autoritățile statului și între români, dar de altă parte trebuie să-și apere drepturile lor și ale bisericei lor. La încheiere memorandumul cere schimbarea dispozițiunilor acelorale ale proiectului de lege, pe cari le declară de vatămătoare...

Ordinul rezervat al ministrului de justiție. Correspondența oficială »Kel. Ert.» aduce următoarea informațiune: »Aflăm din isvor demn de toată credință, că ministrul de justiție Anton Günther a adresat tuturor procuraturilor din țară un *ordin rezervat*, în care îi avizează de a urmări cu deosebită atențiune *atitudinea presei naționaliste față cu noul proiect de lege școlar*, și în contra acelor loi, cari folosesc cuprinsul acestui proiect de lege, ce țintește la întărirea ideii naționale maghiare, pentru a ataca în mod atâțător unitatea națiunii maghiare, să procedă cu *toată rigurositatea legii penale*».

»Prilegiul pentru acest ordin rezervat — zice »K. E.» — l'a dat ministrului de justiție o scrisoare confidențială a ministrului de culte și instrucțiune publică Albert Apponyi, în care acesta îi atrage atențiunea asupra atitudinii din ce mai înăsprite ce o observă presa naționalistă față cu proiectul școlar apponyist, care atitudine a dat contrariilor notorici ai statului național maghiar deja de repetite-ori ocaziune de a îndrepta atacuri atâțătoare în contra planurilor și măsurilor guvernului național».

Parcă am fi în toiu absolutismului a la Bach și Sednitzkil!

Adunare poporală în Blaj.

Duminecă se va ținea în Blaj o adunare poporală, cu privire la care am primit următorul

Convocător:

Cetățenii locuitori în cercurile electorale: *Aiud, Vințul de jos, Dieio-Sân-Mărtin și Uigara*, se convoacă la adunarea poporală, ce se va ținea în Blaj *Duminecă în 10 Martie n. 1907 la 11 oare* înainte de amiază în piață, eventual în Hotel Univers, cu următorul

Program:

- 1) Deschiderea adunării.
- 2) Discușiune asupra: a) sufragiului universal, b) libertății de presă și c) a proiectului de lege despre școlile comunale și confesionale.
- 3) Proiect de rezoluțiuni.

Blaj, la 3 Martie n. 1907.

I. M. Moldovan, Simeon Pop Mateiu, Dr. Izidor Marcu, Dr. Augustin Bunea, Gavril Pop, Dr. Alex. Pop, Dr. V. Smigelski, Stefan Pop, G. Muntean, Dr. Ioan Sâmpălean, Al. Uilacan, I. Nistor, Dr. Ioan Bălan, Gavril Precup, Iacob Popa, Eugen Pantea, Aurel C. Domșa, N. Popescu, Iuliu Brut Micu, Nic. S. Aron, Dr. Laur. Nestor, Iacob Domșa, Dr. Daniil Szabó, Dr. Cornel Ordace, Iuliu Brut Hodosiu, I. Moldovan, Victor Muntean, Demetriu Radu, Ilie Mircea, Dionisiu Trifan, Alexandru Comșa, Iuliu Pop, Aurel Tritan, Iuliu Brândușan, V. Suci, Aurel Velican, Ioan German, Dr. Victor Macaveiu, Dr. Șbârcea, Dr. V. Suci, Augustin Gruția, Vas. Bersan, Dr. Ioan Chirilă, Aurel Vodă, Petru Brândușan, Augustin Coltor, Sim. Moldovan, Emil F. Ne-gruțiu, D. Radeș, Ioan Pușcas, Iosif Lita, Elie Ban, Ghigor Bianu, Ilie Rotar, Vas.

Szmigelski, T. Bărbat, Teod. Pănzan, I. Bărbat, Aug. Morariu, Ioan Comșa, Georgiu Bărbuleț.

Patriarhatul în contra Aromânilor.
Organul oficial al patriarhatului scrie un lung articol în care vrea să dovedească că și din punct de vedere etnologic revindicările Românilor privitoare la cuțovlahi nu ar fi întemeiate. Duce că sute de ani cele două gînti, deși de aceeași origine, au fost despărțite una de alta, și că din ele s'au dezvoltat două neamuri diferite. Se mai zice în acel articol, că mulți bărbați și patrioți mari români sunt de origine greacă și că după teoria română, ce se aplică la cuțovlahi, aceștia, începând cu ministrul Lahovary și cu ministrul Disescu (?), ar trebui să fie siliți de-a deveni Greci. Miezul chestiunii cuțovlahi e demagogia și speculațiunea. (Par'că ar vorbi un șovinist ungur, — dar ce este acesta pe lângă un Grec răutăcios din Fanar? — Trad.) Foiaie de-clară, că toate acestea le spune cu părere de rău (!) și că patriarhatul, biserica mamă a Românilor și a altor ortodocși dela nord, sperază că va sosi iarăși o epocă a fraternizării greco-române. (Fraternizare cu niște demagogi și speculanți? — Trad.)

Patriarhatul pregătește un protest către Poartă în contra cunoscutului scrisoriculare a marelui Vizir dela 4 Februarie relativă la chestiunea cuțovlahă. Deja al treilea proiect de protest este în lucrare. În chestiunea cuțovlahă patriarhatul a fost chemat la Yıldiz-chiosc.

Din dieta ungară.

În ședința de Mercuri a dietei a luat cuvântul, precum știm, dep. naționalist Coriolan Brediceanu pentru a răspunde dep. Hock, care într'una din ședințele trecute a debutat cu cele mai mari minciuni și calumniile la adresa poporului nostru. În discursul său dep. Brediceanu a redus la zero afirmațiunile lui Hock, cari n'au fost decât simple născociri și bănueli. Regretă că la alegerea din Bocșa n'au fost de față și ziariștii maghiari, cari s'ar fi putut convinge de netemeinicia afirmațiilor și acușelor dep. Hock. Dep. Brediceanu protestează apoi contra faptului, că Hock a atacat și calomniat persoane, cari nu sunt de față în dietă și nu se pot apăra. Între alții a atacat și pe dep. Petrovic, care fiind închis, nu se poate apăra. A primit însă dela dănsul o declarație-protest pe care vrea s'o citească aici. (Președintele atrage atențiunea oratorului că a primit voie să vorbească numai în chestie personală.) Dep. Brediceanu își încheie espunerile sale protestând din nou contra atacurilor lui Hock.

În aceeași ședința a luat cuvântul și dep. Dr. St. C. Pop la desbaterea adresei unor congregații, cari la inițiativa comitatului Neutra, cer schimbarea sau abrogarea legii de naționalitate și crearea unor dispoziții legislative, cari să combată agitațiile naționaliste. Oratorul arată abuzul ce se face în Ungaria astăzi pe tema agitatorilor și aduce ca exemplu pe Kossuth-tatăl, care pe când era în Anglia scria că în Ungaria se face din toată nimica svon de agitație, că în Ungaria »totul e agitație, ce face partidul independent. E foarte ușor a seduce opinia publică, zice Dr. St. Pop, numai pentru că să l pot înlătura din cale pe acela, care îmi este incomod.

Oratorul trece apoi la preținsele »agitațiilor naționaliste« zicând următoarele:

Vorbiți de agitații naționaliste. Dați-mi voie să vă întreb — căci doară Dvoastră cari ați umblat prin cercuri naționaliste sunteți foarte bine informați — cum poate agita candidatul naționalist și cum pot agita agenții electorali, (Sgomot), căci știți bine, că jendarmeria, armata, notarul primpretorilor, guvernul central — toți — toți sunt în contra lor, — puterea e așadar în mâna partidului contrar. Am agitat și eu și voi agita de-apururea — dar în contra corupției și în contra vînzării voturilor (Sgomot). Mai departe n'am mers nici odată și dintre colegii mei n'a zis nimic: »nu vota cu așa ori cu celălalt,« ci am zis atîta »sufletul și conștiința să nu ți-o vinzi, — de aci încolo e treaba ta cui îi dai votul.

Declară în fine, că nu primește propunerea și roagă camera în numele drepturilor și a libertății să n'o voteze.

Anunțându-se mai mulți oratori la cuvânt la acelaș obiect, desbaterea se amână pe ședința viitoare.

Cronica din afară.

În camera comunelor engleze d-nul Robertson secretarul admiralității, a declarat, că cu toată scăderea cheltuielilor bugetului marinei și a reducerii sumelor pentru construirea de nouă vase, *flota Angliei rămâne încă superioară flotelor Franței și Germaniei.* D-l Campbell Bannerman, președintele consiliului, răspunzând dep. Lec conservator, a susținut ideea reducerii și limitării armamentelor declarând că în toată Europa există o tendință în favoarea tranșării prin tribunale arbitrale a diferendelor ce ar putea avea loc și o tendință pentru reducerea bugetului armatei. Un președinte de conziliu nu și-ar face datoria, dacă nu ar favoriza și n'ar susține o atare tendință. Nu voim să silim nici o putere a-și reduce contingentul armatei sau flota, dar voim să ocupăm primul loc în mijlocul acelor, cari sunt de părere, că trebuie pus capăt armamentelor excesive.

Reprezentantul Austro-Ungariei la Haga. Din sursă bine informată se anunță că monarchia austro-ungară va fi reprezentată la conferința dela Haga prin admiralul baron Spaun, ca prim delegat.

Împăratul Wilhelm și succesiunea la tronul Braunschweigului. Împăratul Wilhelm a declarat, că nu vrea să se aducă un prinț prusian pe tronul Braunschweigului sau să numească un asemenea prinț ca regent al ducatului.

Intervenția Austro-Ungariei în afacerea nunciaturii. Din Viena se anunță, că Papa Piu a oferit ministrului de externe al Austro-Ungariei baronul de Aerenthal, marea cruce a ordinului »Piu«. Tot cu acest ordin a fost decorat și ambasadorul austro-ungar din Paris. Aceste decorațiuni arată că s'au făcut într'adevăr intervenții din partea monarchiei austro-ungare în afacerea nunciaturii din Paris.

Călătoria lui Dernburg. Imediat după terminarea dezbaterilor bugetului coloniilor ministrul Dernburg va pleca în Africa și va vizita nu numai coloniile germane, ci și Africa engleză.

Papa și statul francez. Din Roma se anunță că cercurile Vaticanului sunt foarte îngrijate de faptul că serviciul impozitelor din Paris a »supus, după despărțirea Franței de Vatican, pe nunciul Montagnini la un impozit de 4000 lei. Montagnini a plătit această sumă din propria sa casetă. În Roma acest procedeu al funcționarilor republicei, cari privesc pe papa ca pe un simplu om privat din străinătate, e considerat ca foarte jignitor.

Ecou și reamintiri.

Din patria lui Barnuțiu, 28 Febr. 1907.

Stau încă tot sub impresiunea alegerei dela »Bocșa română« și a achitărei preotului din Brețc Simeon Zăhan, ambele săvârșite numai în zilele trecute.

Și la una și la alta așa avea unele demne de reamintire:

Era în anul Domnului 1863 ziua 1 de Iulie fixată pentru alegerea de deputat în comuna mare Reteag la dieta convocată în orașul Sibiu. Pe mine, care mă aflam pe atunci în Ciceu-Cristur, comitatul Solnocul interior, într'o zi foarte de dimineață — ca pe protopopul jurului și vezi Doamne de încredere mare ca »föbujto-gatău« mă vizita Daniel Pataki adm. de comite suprem al comitatului același. Se preumblă prin odorul parochial până ce îmi făcui toaleta. Ies apoi afară, căci auzind prunciul plîngând, nu voi a întra și cu un pathos mare îmi relevă că dela cancelarul Nádaști etc. au primit îndrumări de a se ține alegerile deputaților pentru dieta din Sibiu.

Pe mine m'au desemnat în comisiunea alegătoare ca v.-președinte ca să și pot mai bine controla alegerea și ordinea, dar expresse spunându-mi că ori și printre câte să reiesă Alexandru Bohățiel candidatul, fostul căpitan suprem al districtului Nășăndului, care a fost Tatăl bătrân după mamă a celor doi frați ambii Dri. Vaida.

Candidatul Maghiarilor conservativi era Torma Károly inteligent bărbat, mare archeolog. Acesta avea ca dirigent la economia sa în Ciceu-Cristur pe un văr al său Mozsas, om mic de statură pe cât de înalt, pe atît aproape și de lat, cu mușete mari răsucite ca două coarne, cu ochii verzi, mari și roșii împrejur ca două cepe mari roșii săsești.

Pre acesta l'au postat la ușa de intrare a alegătorilor c'un buzdugan scurt dar cu o măciucă mai cât capul lui, țînând buzduganul redicat-plecat ca și cum ar fi voit a da! Inșă nu da, dar nici

vorbe nu făcea — ci se schimosea, se trâmbea, scotea limba, ochii și-l mai întorcea. Deși nu vorbea, era de ajuns caracatură lui pocită de minune, să aducă în mare zăpăceală pe cei ce-l priviau. Când intra și se uita bietul Român alegător la el, era pace bună să mai știe de numele Bohățiel, iar apoi înșira sine sine fine dicentes: Buha, Biháhá, Buhubá, Bun-Oșiel... și câte și mai ate nume schimosite, de sute și sute de voturi ni-s'a nimicit... și în deșert se prețindea depărtarea lui Belzebut — și că »legătorii mai slabi de ânger de-l fixau mult în față se îmbrânciau de frică și spaimă.

În cele două zile de alegere numai 2 gendarmi cheuiau în crășmă, alt lucru nu aveau! Firește noi totuși am învins cu candidatul nostru.

De astădată la Bocșa învingerea morală a fost a d-lui Dr. Valer Braniște... Un Barnuțiu iar zice: a avea 1008 voturi în fața forței celor 1000 de gendarmi este o cinste: »Causa victrix placuit Diis et placuit Catoni«.

Se revin acum și la achitarea lui Zăhan »Et documenta damus qua simus origine nati... Eu cu clasicul țin că pe tema aceasta s'ar înțelege mai corect achitarea preotului Zăhan din Brețc și nu pe cea lansată de-o foaie de-a noastră anume: că doară pledoria subst. procurorului Dr. Adalbert Dorgo ar fi fost slabă.

Hei sângele apă tot nu se face; că muștrarea conștiinței ori și de câte ori și ea inspiră...

Prin anii 1862 având lipsa de un maestru bun zidar spre a edifica o biserică nouă de peatră în comuna Sesarm din tractul Ciceu-Cristurului, m'am consultat cu tatăl procurorului Gavriil Dorgo, fost președinte urbanial în Bistrița și el mi-a și recomandat pe un sas.

În conversările și mai dese ce le-am avut după aceea cu Dorgo, nu mă puteai răbda să nu-i zic odată: că nația română e nedumerită că fiul său trage stipendii române și nu știe, nu simte românește. La aceste imputări Dorgo strigă: Albert fiule! am în aceea chilie pe divan un nr. al »Gazetei Transilvaniei«, vino cu el, citește și tradu. Tânărul traduse apoi pe un gurie destul de bine. No! Domnule protopopai să spui ori și căruia când vei mai auzi vorbe de acelea că fiul meu, dacă folosește stipendiu »Ramonțian«, știe românește și ca Român vrea să-l și crească și cu un român am ajuns la acest oficiu înalt... Iată și doamna mea (ehiar atunci intrase soția lui) și dânsa e sânge de român, nobila familie Hersen de Herseni din țara Făgărașului. Moșul său nici n'a știut ungurește, când venea la Bálványos Varalja (Ungurașiu) cânta în biserica românească și socrul meu Herseni, fost fibirău (Dirigens vármegye főbirája) și posesor în acea comună — nu se tăgăduia de Români.

Pe un nepot de frate al soției lui Gavriil Dorgo, pe Herseni Kálmán eu l'am instruit ca începător... În anul 1860 pe când am stat acolo ca preot tânăr dispus. Așa știu că mai trăiește ca sub Jude în Deșiu. Dacă a uitat instrucțiunea mea și din limba română nu știu.

Nici aceea nu știu dacă d-l v.-procuror mai vorbește și limba părinților săi?! Inșă enigmă va rămănea că pe tatăl său Gavriil l'au îngropat respective prohodit în Cluj cu plebanul romano-cat. Două epistole mai păstrez dela bătrânul Dorgo una de colorit politic! Ortografia, stilul exemplar de corect, și azi după 44 ani *testis temporum!*

Ioan Papiriu Pop,
protopop.

Duma rusească.

Ministrul de finanțe Kokowzew a depus pe biroul Dumei bugetul pe 1907—1908. Budgetul prevede suma de 2471.684.872 ruble. Pentru alocațiunea imprumuturilor s'a prevăzut o sumă de 38 milioane. Cheltuielile învâșământului poporului sunt sporite cu 6 milioane, cheltuielile pentru organizațiile agricole sunt sporite cu 10 milioane în raport cu cele prevăzute în bugetul exercițiului 1906. Cheltuielile extraordinare se ridică la suma de 298 milioane contra 478 m. din 1906. Pentru cheltuielile extraordinare tesaurul nu dispune după acest buget decât de suma de 111 milioane, restul trebuie găsit prin operațiuni de credit cari nu sunt încă fixate. Ministrul finanțelor cere autorizarea de a face aceste operațiuni și a crea impozite nouă. Totalul cheltuielilor de războiu se ridică la suma de 2.598.716.745 ruble.

Mesagiul de deschidere al Dumei, conține 3 părți: partea întâia formula obicinuită a politetului, partea a doua o privire istorică-obiectivă asupra disolvării primei

Dume și a treia dorința de o conclucrare reciprocă între Dumă și palat. În special s'a accentuat acest din urmă fapt pentru-ca Dumă să nu iasă din limitele permise de lege și să se poată astfel înlătura zvonurile despre disolvarea Dumei.

Deputații Pultavei au primit din partea alegătorilor guvernământului următorul manifest-program pentru care vor fi obligați să lupte în dumă: 1) Să ceară responsabilitatea miniștrilor în fața dumei; 2) amnistia pentru condamnații politici; 3) reprezentarea tuturor naționalităților și autonomia lor; 4) reforme în administrația locală pe baza principiului unei comisiuni de 4, pentru-a nici o reformă să nu fie introdusă fără existența legii lib. rătăiei personale, a presii libertatea cultului și a intrunirilor; 5) împărțirea pământului la țărani, după necesitățile și trebuințele fiecărui ținut; 6) satisfacerea tuturor necesităților clasei muncitorești; 7) instrucțiunea gratuită pentru fie-care națiune, care să aibă dreptul a învăța limba ei maternă; 8) desființarea pedepsei cu moarte, aceasta cu efect retroactiv încă de la 20 Noembrie 1864 pentru-ca toți condamnații politici încă neexecutați să fie amnistiați; 9) fixarea impozitului după venit, iar nu ca acum.

Deputații dumei după religie, naționalitate și profesie. După religie sunt: 391 creștini, 49 catolici, 11 luterani, 4 izraeliți, 26 mahometani și 2 credincioși tradiționali.

După naționalitate în dumă sunt reprezentate 21 de naționalități: velico-ruși 259, polonezi 43, tătari 16, malo-ruși 15, armeni 9, ruși albi 8, lituani 7, estoni 5, evrei 4, lituani 4, nemți 2, moldoveni 2, bașchiri 1, chirghizoni 1, moravini 1, cehi 2, finii 1, cecenți 1; adică un procent de 678 ruși.

După profesii 62 sunt plugari, proprietari de pământ, industriași 6, lucrători 24, funcționari particulari 8, funcționari județeni și comunali 53, funcționari ai statului 18, profesori și docenți 11, învățatori 25, medici 25, avocați 27, ingineri 11, literați 8, preoți 17, agronomi 4, forestieri 2.

Din țară și străinătate au sosit până acum 250 de corespondenți ai diferitelor ziare europene.

Audiența particulară a președintelui Golowin a durat un șfert de oră. Țarul a exprimat satisfacțiunea sa pentru deschiderea celei a doua dume și a relevat că sarcina dumei este o atît mai dificilă cu cât duma este compusă din numeroase partide politice. D-l Golowin și-a exprimat speranța că acordul între diferitele fracțiuni se va putea stabili în ce privește cestiuniile importante spre binele țării.

Țarul a făcut în urmă aluziunea la marile lucrări preparative și la numeroasele proiecte de legi depuse de dumă și și-a exprimat încrederea că duma își va relua activitatea legislativă. D-l Golowin a comunicat Țarului că membrii dumei sunt plini de dorința de a justifica confiența Țarului că duma își va relua lucrările îndată după organizarea ei.

Țarul s'a întretinut într'un mod foarte grațios cu d-l Golowin. În urmă Golowin a fost prezentat împărătesei.

ȘTIRILE ZILEI.

— 23 Februarie v.

Călătoria M. S. monarchului la Praga. Din Viena s'anunță că împăratul va călători îndată după sărbătorile Paștilor la Praga. Se asigură că împăratul va petrece cel puțin o săptămână în capitala Boemiei. Programul detaliat al călătoriei și al petrecerei în Praga încă nu s'a publicat.

Dela Blaj ni se comunică că au sosit acolo episcopul Dr. Demetriu Radu din Oradea-mare, cu canonicul Moise Nyes, apoi episcopul Dr. Vasile Hossu dela Lugoj și canonicul Ioan Baros și canonicul Ioan Gheorghiu dela Gherla, ca să ia parte la conferința convocată de I. P. S. Metroplitul pe ziua de Joi, 7 Martie n. în scop de-a lua poziție față cu proiectul de lege școlar a lui Apponyi. Dimpreună cu episcopii uniți au fost invitați la această conferință și inspectorii școlari confesionali.

Petrecerea populară de Duminecă. Comitetul aranjator al petrecerii de Duminecă ne roagă să publicăm următorul comunicat: Precum suntem informați vor lua parte la petrecerea populară de Duminecă și numeroși reprezentanți ai agenților despărțământului Brașov al Asociațiunii, ceea-ce va da petrecerei noastre un

caracter deosebit. P. T. publicul din Brașov este rugat a lua la timp bilete, deoarece numărul locurilor de șezut și stat în Redută este, precum se știe, mai restrâns decât în trecut. Bilete se află de vânzare la firma *D. Eremias nepoții*. — *Comitetul*.

La temniță! D-l Dr. Cornel Jurca, redactorul »Drapelului«, va intra luni în 11 Martie n. în temnița de stat din Seghedin spre a-și împlini pedeapsa de 8 luni temniță de stat, la care a fost condamnat de curtea cu jurați din Timișoara pentru 2 articoli din »Drapelul«, în cari procurorul a descoperit agitație.

O donațiune Academiei Române. D-na Alexandrina I. Ghica, soția lui Ioan Ghica, a donat Academiei Române un fond de 50.000 lei, sub numele de: »Fondul Ioan Ghica«, din veniul cărui Academia să cumpere și să publice documente vechi, relative la istoria Românilor.

Dr. Ed. Gregar a fost distins de comuna Praga, conferindu-i-se din incidentul aniversării a 80-a a zilei nașterii sale medalia de aur a orașului Praga.

Chestia rehabilitării lui Burdia Szilard. I. P. S. Sa Matropolitul Meșianu a declarat unui redactor al ziarului »Lupta«, că articolul din »Telegraf Român«, în care s-a în apărare Burdia, a apărut fără știerea și aprobarea dânsului și nu reprezintă decât părerea particulară a redacției »Tel. Român«.

Emigrarea creștă. Săptămâna trecută au emigrat din Ungaria la America 4035 persoane și anume: 851 Maghiari, 2080 Slovaci, 424 Germani, 478 Croați și 202 Români.

Cununie. D-l Antoniu Nemeș, notar public reg. și Ioan Mezei, judecător la curtea reg. cu soția sa Ecaterina Rațiu au onorat a ne aduce la cunoștință cununia fiilor lor Irena Nemeș cu Eugen Mezei, medic cercual, ce se va ținea la 10 Martie a. c. la orele 3 p. m. în biserica gr. cat. din Turda veche. Turda — *Budapesta*, Febr. 1907.

— D-l Gheorghe I. Brăluțu comerciant în Brăila și soara Maria D. Boncolă își vor celebra căsătoria religioasă Duminecă în 25 Febr. v. la orele 3 p. m. în biserica Nouă din Satulung (Săzele).

Sporul populației din România. Dintr-o statistică publicată de direcția gener. sanitară rom., reiese că în cursul anului 1906 populația țării a sporit cu 100.587 suflete. Acest rezultat întrece toate excedentele de până acum.

Oaspeții japonezi în dieta ugară. La desbaterile ședinței de Miercuri a dietei au asistat și câțiva oaspeți exotici, anume contele *Osuma*, fiul fostului ministru japonez, însoțit de mai mulți japonezi.

Pragul Teatru electric în Brașov. Teatru electric va începe producțiunea în Sala mare »Gewerberein« Sâmbăta seara 9 (24) Martie, cu un program foarte interesant. Prețul locurilor: I. 80 b.; II. 60 b.; III. 40 bani. Studenți, soldați și copii plătesc numai jumătatea prețurilor de mai sus. Programul se schimbă pe săptămână de 2-ori, cu cele mai frumoase și nouă producțiuni. Bilete se pot scoate la locul I. 12 bucăți cu 8 coroane; II. cu 6 cor.; III. 12 bucăți cu 4 coroane. Zilnic 2 reprezentații de la 4—6 și 6—8 oare seara. Dumineca și în sărbători 3 producțiuni.

Scrisoare din Dobrițin.

O zi de bucurie a fost pentru noi Români din Dobrițin ziua de 23 Faur n., căci la o convenire bine reușită, dând mâna ca frații, ne-am putut cunoaște unul pe altul, aici în metropola calvino-ungurească.

Oarele petrecute la oială, ca frați de același sânge, nu vor fi uitate nicl când, căci nu e ceva mai mângâitor, mai bine și mai frumos, decât când, între străini de altă lege, cu alte datini și alt grai, întâlnești și poți vorbi cu unul, care te înțelege și nutrește sentimente ca tine.

În Dobrițin suntem un număr mic de Români: ofițeri, iuriști, ascultători ai cursului notarial, voluntari și un învățător. Cu bucurie am constatat, că cu toții s-au prezentat la această întrunire.

Ca aproape la toate întrunirile sau convenirile, așa și aici nu au lipsit însușirile vorbirii, declamării și cântării.

Mai întâi teologul abs. și student în drepturi, Eugeniu Muntean, salută cu dragoste pe cei prezenți, și arătând însemnătatea astortel de întruniri, mai ales în timpul de față, când avem mare trebuință de energie și simț național, ne roagă de a lua parte și pe viitor la aceste întruniri.

Invățătorul T. Stoianovici, arătând multele năzuințe ale străinilor, de a ne răpi ceea ce avem mai scump: limba ș. a., ne pune la inimă de a vorbi, scrie și ceti românește, căci numai așa vom putea pune stavila acestor năzuințe. Stud. în drepturi S. Filipoiu, vorbește la adresa preoților și învățătorilor români, ca cei mai însemnați factori, cari joacă și trebuie să joace un rol deosebit întru creșterea și luminarea poporului.

Frumos au mai vorbit stud. în drepturi D. Căzacu, apoi M. Coliban și P. Istvan.

Momentul cel mai însemnat a fost, când mai sus amintitul, Eugeniu Muntean, prin un apel călduros, ne roagă să contribuim la fondul pentru ridicarea *gimnaziului din Brad*. Rugarea a fost primită și îndeplinită cu mare bucurie și însuflețire, contribuind care după putință, *adunându-se o sumă de aproape 60 cor.*

Acesta este rezultatul moral și material al primei noastre întruniri. La despărțire am promis cu toții, de a lua parte și pe viitor la astfel de întruniri.

Correspondentul.

Progresele Dobrogei delat anexare până astăzi. 1878—1906.

— Fine. —

Legarea Dobrogei cu restul țării prin podul de peste Dunăre a transformat cu desăvârșire întreaga provincie, iar construcțiunea portului dela Constanța a dat o nouă viață acestui oraș. Tabloul și cifrele înscrise ne dovedesc uriașă dezvoltare ce a luat portul Constanța, al cărui tonajiu a mers încet până pe la 1-95, când s'a terminat construcția podului peste Dunăre; iar de aci încolo s'a îndoit și s'a întreit.

Aceiași progrese se constată și în mișcarea liniei ferate Cernavoda-Constanța, pe care transporturile de mărfuri trec dela cifra redusă de 79.000 tone la 192.000 tone în 1895, 246.000 în 1900, 327.000 în 1905.

Această puternică mișcare economică nu s'ar fi putut face fără îmbunătățirile și dezvoltarea mijloacelor de comunicațiune realizate cu sacrificii mari din partea Statului român. Între ele figurează, mai înainte de toate, construcțiunea frumosului pod de peste Dunăre, transformarea portului Constanța, îmbunătățirea liniei ferate Cernavoda-Constanța și înzestrarea provinciei cu drumuri șoseluite, care la luarea Dobrogei erau aproape necunoscute.

Neapărat că cea mai importantă lucrare, care se impunea dela început, pentru a asigura litoralului Mării Negre și porturilor ei, viața și dezvoltarea trebuincioasă pentru prosperitatea economică a țării, a fost unirea celor două țarmuri ale Dunării prin podul »Regele Carol I.« Această marea construcțiune, începută în 1890 și desăvârșită în 1895, a dat ființă podului celui mai mare de pe continent, (lungimea 1.862 m. împreună cu viaductul și 750 m. fără viaduct). Podul a costat aproape 35 milioane lei, în care sumă nu intră, bine înțeles, construcțiunea liniei ferate București-Fetești, nici îmbunătățirile celalalte, care toate împreună au contribuit să sporească prosperitatea țării întregi și să strângă legăturile ce unesc Dobrogea cu patria-mamă.

Opera de transformare a Dobrogei trebuia dusă mai departe, spre binele nu numai al acestei provincii, dar și pentru propășirea economică a țării întregi. Sub înalta impulsie a înțeleptului nostru Rege, care a văzut că prin accesul său la Marea Neagră, România oferă drumul cel mai scurt dintre Europa Occidentală și Orient, s'au început și îndeplinit în mare parte lucrările de prefacere, care au înzestrat Constanța cu tot utilajul unui port modern, încăpător și bine adăpostit. În locul digului mic și îngust, care nu aducea decât servicii foarte limitate, Constanța posedă astăzi trei diguri în lungime de 2.138 metri, care adăpostesc o suprafață de 60 hectare, împărțită în 3 basini. Cheurile, de o lungime de 1.700 metri, permit să acosteze deodată, și numai pe un singur rând, 60 vapoare de dimensiuni mari.

Pentru exportul cerealelor sunt destinate exclusiv 2 cheuri precum și 3 estacade, care înaintează în apă cu 145 metri fiecare; în afară de aceasta două magazii cu câte 250 silozuri, având fiecare magazii o capacitate de 33.000 tone, se construiesc în acest moment în dreptul estacadelor pentru înmagazinarea și manipularea cerealelor.

Unul din basini va fi întrebuințat în special la comerțul lemnului, pietrelor și al cărbunilor, iar exportul petrolului dispune de 19 rezervoari mari, care s'au construit pe mal, într'un loc adăpostit și ferit, fiind legate cu un sistem de pompe și

conduce așezate de-alungul digului, care permit descărcarea automată a petrolului în bastimente. Fiecare rezervor are o capacitate de 5.000 m³.

În sfârșit, legătura dintre port și calea ferată s'a asigurată printr'un tunel de 490 metri lungime, care a costat vre-o 4 milioane lei. În total pentru construcțiunea portului s'a depășit până-acum suma de 35 milioane.

Proiectul măreț de transformare a portului Constanța este astăzi în mare parte realizat și grație îmbunătățirilor aduse, o eră nouă a început pentru vechia Tomis, menită a deveni în scurtă vreme una din cele mai importante schele dela Marea Neagră.

Ceea-ce a mai ajutat la dezvoltarea și propășirea comerțului Dobrogei, ca și la ridicarea importanței portului Constanța, a fost înființarea Serviciului maritim român, care prin linia sa Orientală spre Constantinopol și mai departe, spre Smirna și Alexandria, a deschis piețe noi produselor românești, oferind în același timp linia cea înai scurtă și mai avantajoasă care leagă Apusul cu Răsăritul Europei și cu Extremul-Orient.

Toate aceste reforme, prefaceri și îmbunătățiri nu s'au putut îndeplini decât cu mari sacrificii bănești din partea Statului român. Rezultatul lor însă se arată pe deoparte în dezvoltarea factorilor economici, pe care i-am analizat mai sus, pe de altă parte în înmulțirea veniturilor Statului în Dobrogea. Dela 2.800.000 lei cât se încasau în anul 1880, veniturile Statului au crescut mereu, atingând în 1905 însemnata cifră de peste 15 milioane lei, adică un spor de 548%. Este incontestabil că această creștere a încasărilor se datorează atât îmbunătățirii administrațiunii, cât și transformărilor economice, grație cărora s'au mărit bogățiile și s'au înmulțit resursele acestei provincii.

Dar Statul Român n'a urmărit în Dobrogea numai o politică de consolidare și dezvoltare a forțelor economice, ci în același timp s'a preocupat și de starea socială a populațiunii, căutând să o înzestreze cu legi care să-i asigure o administrațiune dreaptă, o justiție bună și regularea ca și siguranța proprietății. Această politică a inspirat silințele guvernelor, spre a consolida proprietatea în Dobrogea, recunoscând pe deoparte drepturile celor cari stăpâniau pământul cu titluri vechi, împroprietăririi pe de altă parte, pe domeniile Statului, prin vânzări cu prețuri foarte scăzute, pe locuitorii de dincoace și de dincolo de Dunăre, care aveau să formeze o pătură puternică de proprietari mici și mijlocii. Tabloul nostru ne arată cum a crescut dela o perioadă la alta numărul împroprietăririlor și suprafața de pământ ce li-s'a condat. Dela 275 împroprietăririi cu 11.588 hectare, câți erau în 1880, găsăm în anul din urmă 80.273 împroprietăririi cu 654.127 hectare.

Era cu neputință, în această epocă de înflorire a Dobrogei, să nu progreseze și învățământul public, cărui Statul român i-a dat dela început toată atențiunea cuvenită. Rezultatele sunt îmbucurătoare și în această direcțiune: Graficul, care nu reprezintă decât populațiunea școlară primară, indică că dela 3.100 elevi, câți frecventau școalele în 1880, numărul lor a sporit la 19.531 în 1905, o creștere deci de 630%.

Faptele expuse mai sus, care au fost întrupate într'o formă concretă și lesne de înțeles în tabloul nostru figurativ, pun în evidentă progresele reze și însemnate pe care le-a realizat Dobrogea în curs de 27 ani, de când a trecut sub dominațiunea românească. Ele ne îndreptătesc a afirma fără sfială că decisiunea Europei, care a realipit la patria-mamă această importantă provincie, a fost nu numai folositoare pentru țara întreagă, dar a constituit o adevărată binefacere pentru Dobrogea, care sub dominațiunea înțeleaptă a viteazului nostru Rege a intrat repede pe calea civilizatiunii și a ajuns la o stare de prosperitate pe care n'o cunoscuse niciodată.

ULTIME STIRI.

Budapesta, 8 Martie. Eri la ora 1 p. m. au fost primiți de ministrul cultelor Apponyi arhieriei bisericii române gr. or. în frunte cu Metropolitul Ioan Meșianu, cari i-au predat memorandumul scris de Metropolitul și de Episcopii Popea și I. Papp.

Metropolitul Meșianu a vorbit în numele episcopatului, rugând pe ministru, să ia în considerațiune motivele și argumentele depuse în memorandum și să atenueze acele dispoziții

ale proiectului de școale, cari amenință grav existența școalelor confessionale.

Contele *Apponyi* a accentuat în răspunsul său, că-și ține de datorie de a cumpăni fie-care punct din memorandum, dar *declară dinainte, că abia va fi în aceea poziție să modifice în mod esențial acele dispozițiuni, cari sunt necondiționat necesare pentru apărarea punctelor de vedere ale statului.* În fine ministrul a rugat pe episcopi să-și valideze influența lor într'acolo, ca să inceteze agitațiunile nemotivate și stricacioase tocmai bisericii și credincioșilor lor.

Budapesta, 8 Martie. Clubul deputaților naționaliști a decis a nu obstrua proiectul lui Apponyi, dar a lupta din toate puterile contra lui. Deputații naționaliști vor lua în număr cât mai mare parte la discuție și vor prezenta moțiuni în desbaterea specială.

Budapesta, 8 Martie. Comisiunea a IV-a justițiară a camerei a *anulat mandatul* dela Lugoș al protopopului *Dr. George Popovici*. Anularea a pronunțat-o pe motivul că la alegerea din primăvara anului trecut s'ar fi exercitat un mare terorism și o mare agitațiune din partea naționaliștilor români.

Budapesta, 8 Martie. Conferența partidului popular a decis să propună mai multe schimbări și amendamente la proiectul lui Apponyi.

Budapesta, 8 Martie. Eri s'a continuat desbaterea asupra petițiilor relative la legea naționalităților. *Zoard Lazar* pledează pentru desființarea legii naționalităților, silindu-se a dovedi, că ea este neapărat de lipsă. Deputatul *Dr. Stef. C. Pop* zice, că deputații români nu au agitat în nici o adunare de popor în contra statului ungar, cum a afirmat antevorbitorul. Deputatul *Dr. I. Suci* spune că Români și Maghiarii din comitatul Aradului au conlucrat mai de multe ori în afaceri comitatense. Atunci Români treceau de buni patrioți. *Lazar* e în rătăcire când afirmă că dânsul (*Suci*) ar fi zis în discursurile sale cătră alegători tot numai »împăratul«, nu »regele«. Vorbind despre chestiunile militare *Suci* își exprimă părerea, că coaliția va vota tot ce i-se va cere pentru armată. Va vota și urcarea contingentului recruiților. (*Mare sgomot. Strigări: Aceasta e o calumnie!*) *Președintele*: roagă pe vorbitor să rămână la obiect. *Suci*: Voiu să mă apăr numai în contra învinuirilor ce mi se fac. *Președ.*: Nu polemiza cu președintele. Ai suspiciunat majoritatea zicând că va vota și urcarea contingentului; aceasta nu mai e apărare. De vei continua îți voiu retrage cuvântul! *Suci* declară în fine, că nimeni nu va putea dovedi că deputații naționaliști ar fi lucrat vr'odată în contra statului sau a constituțiunii. — *Coriolan Brediceanu* zice că precum la 1848 națiunea maghiară a stat sub presiunea spiritului timpului, când a proclamat libertatea individuală, tocmai așa va trebui acuma să țină samă de spiritul democratic al timpului, care se impune și legea de naționalitate s'a adus numai sub presiunea necesității; ea trebuie ținută, căci regele a sancționat-o. (*Voci: Împăratul nu împăratul?*) *Brediceanu*: Regele. Eu știu că regele sub-scrie legile, el promite că le ține și le va ținea (sgomot și intreruperi) respinge afirmările că Români n'ar face nimic în interesul poporului. Nu primește propunerea comisiunei, ca petițiunile celor 18 comitate pentru modificarea legii de naționalitate, pentru suprimarea agitațiilor naționaliste etc. să fie predate guvernului, ci propune ca camera să treacă la ordinea zilei asupra propunerii comisiunei. Propunerea lui *Brediceanu* a fost respinsă și s'a primit propunerea comisiunei.

Roma, 8 Martie. »Gazetta di Venezia« află din Constantinopol că Sultanul a însărcinat pe ambasadorul turc dela Paris, *Munir-Pașa* să intervină pentru aplanarea conflictului greco-român. *Munir-Pașa* a și conferit în multe rânduri cu patriarhul grec.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons. interim.: Victor Branice

La Tipografia și Librăria

A. MUREȘIANU Brașov.

Se pot procura

- armătorele cărți literare dela scriitorii noștri de valoare:
- Alexandri:** „Poesii“ (30 bani porto) 1-50
 - „Teatru“ I, II, III a. . . 1-50
 - „Proză“ . . . 1-50
 - Alexandrescu:** „Versuri“ . . . 1-25
 - Brătescu:** „Nuvele“ . . . 1-50
 - Bolintineanu:** „Poesii“ . . . 1-50
 - Canțan:** „Poesii“ . . . 1-25
 - Negrui:** „Proză“ . . . 1-50
 - Eminescu:** „Sorieri politice“ literare 2.-
 - „Literatura populară“ . . . 1-50
 - Filimon:** „Ciocoi vechi și noi senu ce nasce din pisica sóreci mănâncă 1-30
 - Constantin Hodoș:** „Frumos“ . . . 1-50
 - Ispirescu:** „Basme“ . . . 1-50
 - Iorga:** „Cuvinte adevărate“ . . . 2-50
 - „Gândiri“ . . . 1-50
 - „Sate și mănăstiri“ . . . 2-50
 - „Nemul românesc“ . . . 2-50
 - Gorun:** „Taina a șasea“ . . . 1-50
 - Leca:** „Poesii“ . . . 1-50
 - „Tainele cerului“ . . . 1-50
 - Pann:** „Povestea Vorbei“ . . . 1-50
 - Rosseti:** „Intre Capșa și Palat“ (impresi) . . . 2.-
 - Scrob:** „Rona și Bruma“ (poesii) . . . 1-50
 - Sadoveanu:** „Soimii“ . . . 1-50
 - „Dureri înăbușite“ . . . 2.-
 - „Povești din răsboit“ . . . 2.-
 - „Orășma lui moș Precu“ . . . 2.-
 - Negorescu:** „Fable“ . . . 1-21
 - Delatimana:** 100 Basme . . . 2-50
 - Genis:** „Povești Morale“ . . . 1-55
 - Livescu:** „Nu se ouvine“ . . . 500.
 - Bârsan:** „Visuri de noroc“ (poesii) . . . 2.-
 - Chendi:** „P eludii“ . . . 2-50
 - Grigoroșvita:** „Chipuri și graiuri din Bucovina“ . . . 2-50
 - Teodor:** „Din viața marinarului“ . . . 1-50
 - „Rutenisarea Bucovinei“, de un Bucovinean . . . 3-50
 - Slavici:** „Din Bătrâni“, (narațiune istorică) . . . 2-50
 - „Vatra părăsită“ (nuvelă) . . . 2.-
 - Augustin Paul:** „Intre Someș și Prut“ . . . 1-50
 - Jules Brun:** „Moșnegul de la munte“ (roman) . . . 1-50

„Ris și plâns“ schițe umoristice și nuvele de Vasile Pop, prețul 1.50 corone, plus 20 bani porto.

„Neamul românesc din Ardeal și Țara unghurească“ de Iorga. Vol. 1. Cor. 2-50 plus 20 bani porto.

„Neamul românesc în Ardeal și Țara unghurească“ de Iorga. Vol. II. Prețul cor. 2-50, plus 20 bani porto.

„Romana“

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana“ dans de colona în 5 figuri. *Descriată și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („in loc de prefață“) de *Tunarul din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei côle de nota (muzica „Romanei“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se pôte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

PUBLIcaȚIUNE.

Este de obște cunosut, că prețurile materialilor de metal sau urcat întreit ba în înățuit.

În același timp au urcat de odată și plățile lucrătorilor așa că aceasta împiedicată și urcarea cheltuelilor de reg. precum și scumpetea generală, ne șilesc ca prețurile de până acuma, cari de mult nu corăsu, undeau împrejurărilor, și numai din cauza concurenței celei mari au fost scăzute, acuma să le urcăm pentru toate lucrările de finichigerie.

Facem cunosut că am cumpănit bine toate acestea, și în deosebi am ținut seamă și de concurența d'afară.

Rugăm-ne a lua la cunoștință cele de sus. Semnăm cu toată Stima.

Asociația Timichigilor.

Nr. 27527,—6.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de al 3-lea învățator la școala conf. gr.-cat. din Rodna-veche (Ó-Radna) se escrie concurs cu terminul până la 25 Martie 1907 st. n. inclusive pe lângă emolumentele următoare:

Salar 600 cor., ca relut de cuartir și grădină 80 cor.

Petenții — învățatori ori învățătoare — au să-și înainteze suplicele cu toate documentele prescise de lege subscrisului presidiu.

Vor fi preferiți cunoscătorii de muzică capabili de a conduce cor.

Presidiul senatului școl. conf. gr. cat. Rodna-veche (Ó-Radna), 3 Martie 1907.

Președintele: **Danila Malaiu**, Secretariul: **Nicolau Mureșan**, preot gr. cat. învățator gr. cat. (2764,1—1.)

C. H. NEUSTÄDTER. Crema Moligén

este unica și cea mai ideală alifie pentru piele a timpului prezent. Produce în puține oare Teint (pielea feței) delicat, mlădios și fresc. Indispensabil la pielea aspră a mânilor și a feței, piștrui etc. etc.

Absolut nevătămătoare deoarece nu conține substanțe metalice.

Drogerie medicinală **C. H. NEUSTÄDTER, Brasov, Strada Porții Nr 15.**

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 8 Martie 1907.

Măsura sau greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor	ti
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	12	—
"	Grâu mijlociu . . .	11	—
"	Grâu mai slab . . .	10	—
"	Grâu amestecat . . .	9	—
"	Săcară frumósă . . .	9	—
"	Săcară mijlociă . . .	8	—
"	Orz frumos . . .	9	—
"	Orz mijlociu . . .	8	—
"	Ovės frumos . . .	7	20
"	Ovės mijlociu . . .	7	—
"	Cucuruz . . .	9	—
"	Mălaiu (meiu) . . .	9	—
"	Mazăre . . .	18	—
"	Lințe . . .	54	—
"	Fasole . . .	18	—
"	Sămēntă de in . . .	18	—
"	Sămēntă de cânepă . . .	15	—
"	Cartofi . . .	2	—
"	Măzărache . . .	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	1	28
"	Carne de porc . . .	1	28
"	Carne de oerbecce . . .	—	—
100 kil.	Său de vită prospēt . . .	40	—
"	Său de vită tonit . . .	62	—

Vite nobilitate. Soiurile cele mai nobile de struguri de masă, asortiment bogat, soiuri curate cu garanție lif-rează firma **Prima Pepinerie cu vite nobilitate de pe Târnava.** Proprietar, **FR. CASPARI, Mediaș [Ardeal].** Cerești catalogul ilustrat! Care conține seriori de recunoștință din toate părțile țerei. Se pot convinge proprietarii de vii, înainte de a face comande, cerând referințe dela persoane cunoscute, despre soliditatea firmei de sus. 547,30—48.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1906		1907	
18 Februarie.		10 Februarie 17 Februarie.	
A c t i v			
106.482.989	75357989 Reser. metal. aur 81986691	116.224.462	116.199.191
1.594.979	31125000 " Trate aur 34212500	1.154.050	1.187.018
59.615.002	Argint și diverse monede . . .	65.572.539	72.211.745
24.930.724	Portofoliu Român și străin. . .	30.357.072	30.484.606
11.999.924	*Impr. contra efec. publice 8781700	11.999.924	11.999.924
14.983.507	" " " în cont-corent 21702906	15.931.524	15.931.524
2.914.292	Fonduri publice . . .	3.270.121	3.270.121
5.767.996	Efectele fondului de rezervă . . .	5.882.259	5.882.259
600.841	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	610.935	610.795
329.803	Imobile . . .	221.365	318.595
86.404.457	Mobilier și Mașini de Imprimerie . . .	88.231.523	88.538.323
—	Cheltueli de Administrațiune . . .	60.000	60.000
8.621.010	Depozite libere . . .	10.430.692	4.575.415
24.417.259	" " & provizorii . . .	17.439.107	18.190.273
348.662.783	Compturi-curente . . .	367.385.573	369.459.789
—	Compturi de valori . . .	—	—
P a s i v			
12.000.000	Capital . . .	12.000.000	12.000.000
21.034.186	Fond de rezervă . . .	22.697.129	22.697.129
3.105.044	Fondul amortis. imob. și material . . .	3.343.012	3.343.012
225.753.130	Bilete de Bancă în circulațiune . . .	240.660.980	242.366.110
365.966	Dobânzi și beneficii diverse . . .	392.929	455.215
86.404.457	Depozite de retras . . .	88.231.523	88.538.323
—	" " " & provizorii . . .	60.000	60.000
—	Compturi curente . . .	—	—
348.662.783	Scomptul 5% . . .	367.385.573	369.459.789
—	" Dobânda 5% . . .	—	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Martie n. 1907.

Renta ung. de aur 4% . . .	113 65
Renta de corone ung. 4% . . .	94 90
Imp. câil. ter. ung. în aur 3 1/2% . . .	84 05
Imp. câil. fer. ung. în argint 4% . . .	94 80
Bonuri rurale croate-slavone . . .	95 —
Imp. ung. cu premii . . .	197 50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin . . .	48 75
Renta de hârtie austr. 4 1/10 . . .	99. 0
Renta de argint austr. 4 1/10 . . .	98 95
Renta de aur austr. 4% . . .	1 7 3/4
Renta de corone austr. 4% . . .	99 07
Bonuri rurale ungare 3 1/2% . . .	89 —
Losuri din 1860 . . .	152 75
Acții de-ale Băncei ung. de credit 1772 —	—
Acții de-ale Băncei austr. de credit 808 —	—

Acții de-ale Băncei austro-ung. . . 681.—

Napoleoniori . . . 19C9

Mărci imperiale germane . . . 117 75

London vista . . . 241 37 1/2

Paris vista . . . 95.37 1/2

Note italiene . . . 35

URSUL BĂNCEI BRAȘOV

Din 8 Martie n. 1907.

Banconote rom. Cmp. 18.92 Vënd.	18 96
Argint român . . .	18.84
Napoleoniori . . .	19 —
Jaibeni . . .	11.45
Mărci germane . . .	117 3
Mărci turcesci . . .	1.63
Scris. fonc. Albine 5% 101.—	102.—
Table Rusesci . . .	2.53

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provēdut cu cele mai bune mijlōce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a putē esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acuratețā, precum:

<p>IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.</p> <p>CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE</p> <p>STATUTE.</p> <p>FOI PERIODICE.</p> <p>BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.</p> <p>PROGRAME ELEGANTE.</p> <p>BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.</p> <p>ANUNȚURĪ.</p>	<p>REGISTRE ȘI IMPRIMATE pentru tōte speciile de serviciuri.</p> <p>BILANȚURĪ.</p> <p><i>Compturi, Adrese,</i> <i>Circulare, Scrisori.</i></p> <p><i>Couverts, in tolă mărimec.</i></p> <p>TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.</p> <p>PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE</p> <p>BILETE DE INMORMENTARI.</p>
--	--

Comandele eventuale se primesc în biurul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.